

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլիսիայի համար Տարեկան 12 ֆր.
» » » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտասահմանի համար (երկու քիտր մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆՈՒԻ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակցի պրամ եռային դրիդ ձեռնեկալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա. (Պոլիսիայի)
Редакция на вѣст.
„Иравункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս չեն որոշուիր եւ յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին աւ-
րոյցովին կամ մասամբ:
Ծանուցման տողը 20 սանթիմ. երե-
փն առջի անգամներու համար 20 0/0
գնդ կը լինի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՂԵՐ

—(—)

Նուպար փաշայի կտակը դեռ
այս աշխարհ չի տեսու: Կըսուի
արդէն թէ անհիմն է այն զրոյցը
որուն համեմատ խոշորիկի գումար
մը կտակեր է ազգին: Մեղքը,
Մեղքը, ըստ իս, ոչ այնքան ազ-
գին համար որ որչեպէս և կարօտ-
եալներու այս տագնապալի ժամա-
նակին մէջ, իրեն ընդ շատ շունչ
առնել տուող օժանդակութիւն մը
պիտի վայելէր, որքան մեղք մե-
ծանուն հանգուցեալին համար որ
այնքան զիւրաւորութիւններ ունէր իր
անունը անմահացնելու և որ սա-
կայն պիտի մոռցուի շուտով, ինչ
պէս սովորական մահկանացուներ:
100,000,000 էն զոր կը թողու իր
ժառանգորդներուն և նպատաւոր-
եալներուն՝ 5 0/0 մաս մը պիտի կըր-
նար Նուպարի անունը յաւէտ յար-
գելի դարձնել իր միլիոնաւոր ազ-
գակցներուն և մշտնջենական օրհ-
նութեան մրմունջներ խել հազա-
րաւոր որբերու մանկական շրթնե-
րէն:

Հայ տոհմին ընդունակութեանց
իր փայլուն ապացոյցը՝ որքան բար-
ձր դասեր Նուպարի անձնաւո-
րութիւնը, որքան որ այս տեսակե-
տով իրաւունք ունենանք իրմով
պարծելու գոբախտաբար, իր հայ
միջակութիւն մը մնաց ան իր
գործերով որոնք չափազանց հա-
մատ եղան՝ բազմաթիւ իր նիւ-
թական, մտային և բարոյական
կարողութիւններուն: Այս է ճշ-
մարտութիւնը, ինչ որ ալ ըսեն ու
զրեն իր ազգասիրութեան մասին,
զինքը աստուածացնել ուղղորդել:

Այս առիթով իր իրազեկ
պարտք կը սեպեմ ճշգիւ սխալ
տեղեկութիւն մը, որ Շարժուի
մէջ տեսնուեցաւ: Կ. ստորագրող
յօդուածագիրը մը ըսած էր թէ
Նուպար՝ Շահնազարիան կարա-
պետ վարդապետին թողած 1000
ոսկին և թանկ սգին հնութիւննե-
րը առնելէ հաջորդ տուած է
Շահնազարեան վարժարանի հիմ-
նարկութեան հարկաւոր գումար
զրուել: Իրողութիւնը սակայն
սա է որ Նուպար փաշա Շահնա-

զարեան վարդապետին թողած
1,000 ոսկին վրայ 3,000 ալ
իր քսակէն աւելցուց և այս 4,000
ոսկի դրամագլխով բացուեցաւ
վարժարանը: Իսկ բարեխիշտակ
վարդապետին թողած հնութիւն-
ներու մասին սա չափը գիտեմ որ
մէկ երկու հնութիւններ Շահնա-
զարեան իր կտակով նուէր թողած
է Նուպար փաշային որ իր բարե-
կամն էր և զոր կտակակատար կար-
գած էր:

Ըստ երեւոյթին, Նուպար փա-
շայի հետ իր տեսութիւններէն ազ-
գուած՝ Անախիտի Արդոյ խմբա-
րապետը ձեռնարկած է քանդել
ինչ որ Ներսէս վարժապետեանի
գործունէութեան պատկը կը նկատ-
ուի: Տ. Արշակ Զօպանեան կը զե-
սպարդուանի թէ Պիւլիսի վե-
հաժողովին զրկուած Հայ Պատ-
ուիրակութիւնը Բ. Դրան մէկ
խաղն էր Հայկական դատին վե-
սիւտ համար, թէ վարժապետեան
և իր գործակիցներ — Օտեան,
Սերգիւն, Նուրեան ևն. — թուրք
կառավարութեան ձեռքը գործիք
դարձան, ոմանք միտմտօրէն, ո-
մանք գիտակցաբար: Այս առթիւ
շատ շահեկան և կարեւոր բանա-
պայքար մը բացուած է Տ. Արշակ
Զօպանեանի և Պատուիրակութեան
քարտուղար Տ. Մինաս Զերազի
միջիւ որ կը ջանայ հերքել Անա-
խիտի կարծիքներն և տեսութիւն-
ները: Անկողմնակալ ընթերցող
հասարակութիւնը պարտի մեծ ու-
շագրութեամբ հետեւիլ այս պայ-
քարին մինչեւ անոր վերջը, ճիշդ
գաղափար մը կազմել կրնալու հա-
մար խնդրոյն մէջ: Դժբախտաբար
Տ. Մ. Զերազ, իր թերթին,
է՛ Անախիտի մէջ կը պատասխանէ
Ֆեանսերէն լեզուով, զոր հաւա-
նօրէն Անախիտի ընթերցողներուն
մեծամասնութիւնը չի հասկնար,
ինչպէս է՝ «Առմէնի» ընթերցողնե-
րուն մեծամասնութիւնը «Անահի-
տ»ը չի կարդար: Այս անպատե-
հալութեան առաջին առնելու համար,
կը կարծեմ որ Տ. Զերազ աւելի
լաւ կընէր արտասահմանի թեր-
թերէն մէկուն մէջ պատասխանե-
լով Տ. Զօպանեանի:

Մեր կարծիքը պիտի փութանք
«Իրաւունք»ի ընթերցողներուն
պարզել բանականէն աւարտելէն
հետքը, որ կրնայ տակաւին երկար
ամիսներու կարօտի, Լ. Անախիտ
Անախիտ ամսական թերթիւր ըլլա-
լով, այնպէս որ անոնց մէկին մէջ
գրուածին պատասխանը միւսին
մէջ կարգաւ համար պէտք է ու-
րոյց ամիս մը սպասել, երկրորդ
անպատեհութիւն՝ հետաքրքիր սա-
կայն մեծաքանակ համարութեամբ
օժտուած չեղող ընթերցողին հա-
մար:

Կը փափաղիք միայն այսչափը
այժմէն ըսել թէ Տ. Զօպանեան
պարտի զգուշանալ չափազանց
յանդուգն ըլլալէ հոն ուր չունի
մեկ ներկայացնելիք որոշ փաստ
և ապացոյց, որովհետեւ վստահ թող
ըլլայ թէ իրեն պիտի ըսուի, ինչ
որ ինք երբեմն իրաւունքով կը
զոչէր Արփիարի հակառակորդնե-
րուն: Գողգոթան իր:

Ճամանակը եկած կերելի տոքիւ-
մաներ, փաստեր պահանջելու նաեւ
այն անձերէն որոնք երեւան կու գան
իր ներկայացուցիչ Վասիլապաշտ
ուղղութեան, որ կը նկրտի վար-
դանէ աւելի ազգասէր, աւելի դիւա-
նագէտ, հեռատես եւն ցոյց տալ
վաճակ Սիւնին: Այս տարի ալ
վարդանանց հանգէսին առթիւ,
Սիւնիարէի ազգ. վարժարանին մէջ
խօսուելու է վասակապաշտ ոգւով
ճառ մը:

Այս պարունները, ըստ իս աւելի
լաւ կընեն իմէ՛ փոխանակ
ազգ. հանգէսներու մէջ վարդանի
անպատեհ խօսելու, և զանոնք
խանդարելու, մամուլի միջոցաւ
պաշտպանեն իրենց կարծիքները,
որպէս զի ասանք լուրջ քննադա-
տութեան մը բովէն անցնելով տես-
նալին իրենց իսկական արժէքին
մէջ:

Եթէ անկեղծօրէն համոզուած
են իրենց տեսութիւններուն ճշգու-
թեան, թող հրամեն, գան հրա-
պարակ. պատրաստ ենք զիրենք
լսել ամէն ուշադրութեամբ և ան-
կողմնակալութեամբ և եթէ իրօք
ճշմարտութիւնը իրենց կողմն է,
հոգ չէ, վարդան և իր ընկերնե-
րը թող զոհուին անոր, որովհետեւ

ճշմարտութիւնը ամէն բանէ առաջ
ամէն բանէ վեր պարտինք յարգել:

Սիւնիարէի Տիար բոնախօսը
ցորչափ այս չընէ և նախընտրէ
աւարտէ տարի վարդանանց հան-
գէսին սպասել իրեն ուղղածին
պէս քանի մը խօսք ըսելու համար,
ժողովուրդին կատարելագոյն իրա-
ւունք տուած պիտի ըլլայ՝ զինքը
նկատելու իր մարդ մը որ ծայ-
րայեղ ազատախօս և խորունկ պատ-
մագէտ-փիլիսոփայ երեւալու սաս-
տիկ մարմաջէ մը բռնուած՝ խիղճ
չընէր խաղալ ազգին ամենէն
նուիրական զգացումներուն հետ:

Յ. Պ.

Կը խնդրուի մեր արգոյ
բաժանորդներէն որ հաճին չի
մոռնալ թէ ինչպէս ուրիշ թերթե-
րու, նոյնպէս իրաւունքի բաժ-
նեղինը կանխիկ է:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Փ. Պօլիս, 5 մարտ 1899

Ազատաստանա զրկելով ձեզ
ներքաւակալ իւր քառամսեայ գոր-
ծունէութեան հաշուեկշիռն կը
խնդրէ որ հաճիք հրատարակել
զայն ձեռ մօտակայ թիւերէն մե-
կուն մէջ:

Այս առթիւ մեր ջերմ շնորհա-
կալութիւնը կը յայտնեմք Տիար
Տօք. Բ. Երազմանի որ յօժա-
րակամ յանձն առաւ դարմանել մեր
բոլոր աղքատ հիւանդներն, Տիար
Գ. Թօգաթլիանի որ 50 0/0 զեղ-
ջով կը պատրաստէ մեր դեղագիր-
ներն և Տիար Գ. Թամիրեանցի որ
Ս. Ծնունդի առթիւ աղքատաց
բաշխուելու համար 50 եւրոանոց
ծրար մը մէկթով նուիրած է:

Հարկ կը համարինք յայտարա-
րել նաեւ թէ Ֆիլիպէ բնակող ա-
մեն հայ անհատ ազատ է ամեն
կիրակէ ցերեկէ վերջ ժամ 2էն 3
Ս. Եկեղեցւոյ կից տունն ներկայ
գտնուիլ և մօտէն տեղեկակ ըլլալ
Աղքատաստանի գործառնութեանց:
Այս նպատակաւ դիմող ազգայնոց
ի հարկին սիրայօժար կը տրուին
տեղեկութիւններ և բացատրու-

Թիւններ :
Ի Դիմաց Աղքատախնամի
Ատենադպիր Ատենապետ
Ա. Յ. ՍԸՎԱՆՔԱՆ Թ. Գ. ԷՐԿԱՆՔԱՆ

ՔԱՌԱՄՍԵԱՅ ՀԱՇՈՒԵԿՆԻ

ԱՂՔԱՍԱՆԱՄ ՄԱՍՆԱԽՄԻ Փ. ՊՈԼՈՆ
1898 Նոյ. 1 ԿՆ ՄԻՆ 28 ԿԵՐ. 1899

ՄՈՒՏՔ	Հեղ առժաբ
Թաղ. խորհրդի գանձապետէն, գանձապետի հաշիւէն	16, 45
Շարքաթական գանձապետի շրջաբերութիւնէն	301, 15
Ս. Մանգի առթիւ մասնաւոր հանգանակութիւնէն	410, —
Ս. Մ. առթիւ պնակէն	15, —
Չանաղան հասոյթ	6, —
	748, 60

ԵԼՔ	Հեղ առժաբ
Ընկալագիրներու տպագրութեան կնիք, տուփ, տետրակ եւն.	20, 60
Նամակներու	30
Դեղագիրներու	59, 20
Հիւանդի համար կաթի եւ մսի	5, —
Բժշկին կառքի վարձք	7, —
Բաշխուած փայտի եւ տեղափոխութեան	99, 40
Աղքատ դաղթականներու ճամբու ծախք	51, 30
Տիկնոջ մը ապրուստ ճարելու գործիք	15, —
Վառարանի մը արժէքը	5, —
Գանձանակը պտտցնողներուն վարձք	16, —
Աղքատաց հացագին եւ նըպաստ	123, 25
Ս. Մանգի առթիւ բաշխուած նպաստ	196, —
Ս. Մ. առթիւ աղքատ տղայոց հաղուստ եւ կօշիկ	110, 50
Ս. Մ. առթիւ աշխատողներուն նուէր	13, —
Անգանձելի պահանջ	20, —
Պատրաստ դրամ գանձապետին քով	7, 05
	748, 60

Թրնովա, 1 մարտ 1899

Երկար տարիներէ ի վեր այս քաղաքի հայ գաղթականութիւնը ցրուած ըլլալով, տեղւոյս հայոց եկեղեցին փակուած կը մնար, իսկ եկեղեցական անօթները ուրիշ քաղաքներ փոխադրուած էին :
Վերջին տարիներու հայ քաղ-

թականութեան հոսանքէն թրնովայի ալ բաժին մը ինկած ըլլալով, այժմ 2.3 տարիէ ի վեր, քաղաքիս մէջ բաւական թուով հայեր հաստատուած են, որոնք իրենց հոգեւոր մխիթարութեան համար փափաք ունեցան տեղւոյս եկեղեցին վերադարձնելու և ինչ յանձնել քահանայապետութիւնը :
Միեւնոյն ատեն տեղւոյս ազգային գիւղացիներ Շուժարի, Ռուս. ճուղի և այլ եկեղեցիներու թաղ. խորհրդոց, խնդրելով որ քաղաքիս եկեղեցւոյն համար անհրաժեշտ եղած եկեղեցական անօթներ և զգեստեղէններ հաճին զրկել :
Ազգայնոց այս զիմուժը և ազգ. գուտ թերթիգ հրապարակային յորդորները Ռուս. ճուղի Պատ. Թաղ. խորհրդոյ կողմէ լսելի լինելով, սա բարեհաճեցաւ զրկել Եկեղեցւոյս համար մի արծաթապատ Աւետարան, չորջուռ, մէկ ժամաւորի շապիկ, մէկ խաչ և այլն :
Րոնք ատենօք հոսկէ Ռուս. ճուղի տարուած են եղեր :
Յաւ է մեզ տեսլ թէ, հակառակ մեր երկիցս խնդրանաց Շուժարի Պատ. Թաղ. խորհրդոյը չի հաճեցաւ զոնէ պատասխանել մեզ և վերադարձնել տեղւոյս եկեղեցւոյ անօթները և հրովարտակները որոնք ժամանակին հոն փոխադրուած են և կը մնան ցարգ :
Այս միջոցիս ինչպէս անօթները նոյն պէս, ալ աւելի, հրովարտակները շատ կարեւոր են մեզ. ուստի անգամ մը եւս հրապարակաւ կը խնդրենք իրենցմէ որ բարեհաճին զոնէ մերինները մեզ վերադարձնել :

Փետրվար 28 ին, կիւրակէ օր, տեղւոյս թաղ. խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուեցաւ, ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան, քաղաքի քաղաքականութեամբ, ընտրութեան պահանջը կը նախագահէր տեղւոյս Պուկարաց Մայր Եկեղեցւոյ Աւագերէց Արթ. Տէր հաճի Նիքօլա քահանան : (*)

(*) Ծ. Խմբ.
Բայց չենք հասկնար քէ ինչ պէտքէր զրդեալ Պոռկար քահանան հրապարակաւ եւ որ այդ ընտրութեան նախագահէ, Չուժար եկեղեցական ներքին գործի մը մէջ ինչո՞ւ օտարի ունեւորութեան տեղի տանք :

Քուէից առաւելութեամբ թաղ. խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան հետեւեալ ազգայինք :

Տիար Գրիգոր Սարգիսեան, Ա. տենապետ :

» Կարապետ Այտընեան, Ա. տենապետ :

Տ. Ս. Երզնկաշեան, Գանձապետ :

Տ. Վարդան Նրանեան, անդամ :

Տ. Արշակ Հայրապետեան »

Տ. Յարութիւն Գարամանեան »

Տեղւոյս ոչ բազմաթիւ ազգայինք թերթիգ միջոցաւ նկարագրուած վանայ սովորոյ տխուր վիճակէն զգածուելով, հանգանակութեան ձեռնարկեցին և ցարգ 100 Քրանդ կարողացան հաւաքել, զոր պիտի զրկեն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին իր նպատակին հասցնելու համար : (**)

Մնամ Աղօթարար
Կարապետ Քնն. Սահակեան

ԹՂ ԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Շուժար 21 փետր.
Այսօր 20 ին շաբաթ գիշեր տարբուեցաւ Հայկական Ընթերցարանի կազմակերպած Գրգ լըսարանը : Ատենադպրութեանը եղան երեք անձեր, Տիար Վ. Հ. Խօսեցաւ «Կնոյ ազգեցութեան և աղջկանց դաստիարակութեան վրայ ընտանեկան յարկին մէջ» : Քաջալերական է տեսնել այսպիսի անձ մը, որ ժողովրդեան մայր ծոցին մէջ սնած, հոն մեծցած և ցարգ հոն ապրելով, կարող կըլլար իր միտքը մշակել-անշուշտ ինքնազարգացմամբ-մինչև այն աստիճան որ կարենայ ըմբռնել ու որոշել կնոյ մը ազգեցութիւնը ընտանեկան յարկին տակ և աղջկան մը դերը կեանքի գոյակցութեան մէջ : Ամենասիրուն բառեր, ձեւեր

Ծ. Խ.
(**) Քրնովայի փոքրաքիչ հայ գաղութը իր այս ձեռնարկով քաղաքիս քաղաքական ազգայնական կազմակերպութեանը հաջողութիւնը ցոյց տալով, որոնք իրենց զօրութեամբ կը համարէին, կրնա՞նք մարդիկ հնազանդութեամբ կը կատարէին քահանայի դրած ապաշխարանքներ : Ապաշխարանքներն էին անասանի կիւրկը բազմապատկուած չալի մեք և Ողջոյն լեզ Մարտիտ, Ուխտադիր պատկերներ և ուրիշ նուէրներ վաճառուէն և եկեղեցիներուն, ճշուժմ մարմնոյ երկար ծոցապահութեամբ, կամաւոր ձաղկում մարմնոյ, ուխտագնացութիւն մատուցող կամ հեռու Սրբոց մատուցներն համարուելու համար, կամ սպիտակ առարկաներ որոնք յարաբերութիւն ունէին մի հրաշալի իրողութեան հետ, ինչպէս են Նոյեան Տապանի կամ Յիսուս Քրիստոսի մատրէն մի մասն, Միքայէլ հրեշտակապետի թիւն մի փետուր, Յովսէփ Արիմատացոյն շուշն, զոր նիկողիմոս ստացած էր ձեռնոցի մէջ,

ոճեր, կրցած էր գողնալ գրադէտներու ափերէն ու զանոնք չղթալ իր զաղափարներուն : Եւ որքան որ նա, զրաւոր պատրաստած էր իր նիւթը, սակայն և այնպէս իր այս անդրանիկ ձեռնարկին համար կը փութանք մեր ջերմ իրենդակցութիւնը յայտնել : Երկրորդ խօսողն եղաւ Տիար Ա. Կ. «Հին Հայոց կրօնքին» վրայ, ամբողջութեամբ մէջ յայտնելով իր տեսութիւնը, լսելուն մէջ խիստ տրամաբան, մի միայն մէկ կէտ մը մնաց ուր պիտի շիջի իր ճամբէն : Եւր վաճառքն բառին ստուգաբանութեան վրայ կը խօսէր, ուղից անկէ վաճառքի մը անշուշտ և համազօրի զայն վաճառքի մը, վեճ և բազաւառ բառերուն արմատներուն հետ : Նոյն պէտք է զիմուժ որ հայերէն վեճ բառը չկրնար վաճառքի և վաճառքի հետ նոյնանալ : վաճառք մը քաղաքը բոլորովին տարբեր կը լինի մեզ, որ ոչ իսկ կապ ունի վաճառքի և Քաղաքապետի հետ : վաճառքը Սահակիտի վրա լսուած (վարան սպաննող) է որ քանի մը կանոնադր հնչաւ փոխական օրէքներու հպատակելով առում է իր այս ձեւը : Բազարատը կը մեկնուի երկու կերպով, բազարատ կամ բազարատա (ոստուածաւոր) : Եւ քանի որ չունինք ստոյգ և ապացուցուած ըստուգաբանութիւն մը (ոչ իսկ Գաղղաշի քով) վաճառքի մասին, ուրեմն չենք կրնար զայն աւտուստ նշանակութեամբ նոյնանալ քաղաքին հետ, ինչպէս կը կարծէ Տիար Ա. Կ. : Գաղղաշի «վեճ»-ին, ան պահապանէն «վեճ» և հին պարսկերէն վաճառք բառն է որ կը նշանակէ «բարի, լաւ, լաւագոյն» : (Աւելի մանրամասն տես. Հիւսիսային գործերը և «Լուսն» հանդ. Ա. տարի, Ա. գիրք, 1896 263. 30 է երեսները, Տիար Աստուածատուր խաչատրեանցի ընկերութիւնը Գարուգաշի գործերուն վրայ) Եւ սակայն աւելի կարեւոր կէտ մը կայ ուր կը փափաքիմ հրաւիրել բոլոր ընթերցողներու ուշադրութիւնը : Կրնայ ժողովրդին օգտակար ըլլալ դաս մը, որուն նիւթն

ՀՈՈՎԱՍԵԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ԺՁ. ԴԱՐՈՒ ՍԿԻՊԵՐԻ
ԿՏՈՐ ՄԸ

ՄԵԼՔԱՍԵԱՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԵԿԵՂԵՑԱԿՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԵՆՆԵՆ

Կիկերոնեան, այսինքն այն գրագետներն, որոնք կը կարծէին թէ Կիկերոնի և Վիրգիլիոսի պէս Լատիններէն կը խօսին, ամօթ կը համարէին Ս. գիրքը կարդալ : Կարդինալներու և գրագետ եկեղեցականներու համար սովորական եղած էր կատակարարել չընողմէական եկեղեցւոյ սահմանադրութեանց և Ս. Գրոց ընթերցուածոց վրայ : Խնդրոյ տակ կը զննէին հոգեւոր անմահութիւնը, շատերն յայտնապէս կը ծաղրէին պատարագն, Յիսուս Քրիստ

տոս և իր առաքեալներն, եւ հեթանոսութիւնն կարծես թէ նորէն պիտի տիրապետէր հասարակութեան վրայ :

Անբարոյական նկարներ կը դարձաւ ինչ Կատիկանի պատերն և անպատկառ բանաստեղծներ, ինչպէս Արեքիմէ իրենց տեղն ունէին թիւթե և անհոգ Լեւոն Ժ. քահանայապետի պալատան մէջ :

Գրագիտաց դասու թերահաւատութիւնն տակաւին մօտ գտած չէր ժողովրդեան մէջ, սակայն ժողովուրդն սնապաշտութեան մատնուած էր, որ ոչ պակաս աղիւսաբեր էր իրեն համար : Ահա՛ թէ ինչո՞ւ հնարուած էին սնապաշտութիւն տարածելու համար :

Ժողովրդեան համար Կրօնքն կը կաշանար մի միայն արտաքին հանդէսներու և տօներու մէջ, որոնք անդադար կընդհատէին օրական աշխատանքներն և շատ ժամանակ կը յափշտակէին

աշխատանքներէն : Նոյն ժամանակ, տարուան մէջ, կային երեսուն երեք մեծ տօներ, (որոնց շատն երեք օր կը տեւէր) և քառասուն և եօթն փոքր տօներ, առանց հաշուելու կիրակիներն և իւրաքանչիւր տեղւոյ մասնաւոր տօներն : Փոխանակ հաւատալու թէ Քրիստոսը չարչարանաց միակ և կատարեալ քաւութեան մէջ է փրկութիւնն, կը հաւատային հազարաւոր արտաքին արարողութիւններով մեզայ թողութիւն զանեղ : Ամենեւին խօսք չը կար Աստուծոյ վրայ : Նա մի տեսակ գահավէժ և մոռացուած թագաւոր էր : Իսկ Քրիստոս կը նկարագրուէր իբրեւ խիստ դատաւոր որ պատրաստ է ամէնքնն դատապարտել, որոնք չեն զիմար Ս. Կրօնի և այլ Սրբոց միջնորդութեանն, որոց թիւն բազմացած էր անհաւատալի կերպիւ :
Բայց այն միջնորդներն Աստուծոյ

ըն ժախսի՝ հենի պիր էսասը գա-
վիյէ պուլաճագ տըր։
Իսի պուլընտըրաճագլար տըր։

Մ. Նաչէվիզ վէ Մ. Թէնէֆ
էլէէվմ Սօֆիատա պուլընտըրար
պանգալար իլէ ագտ իթաիքլէրի
շարթլարը մէճիսի վիւքէլա միւ-
զէքէրէ իթաիքտէն սօնրա տյնը
իլէ գապուլ իթմիշ տիր։ Աւել
շարթլար չիմտիլիք ընմէն նէշը օ-
լընմամըլ օլմաղլէ ճէրիտէլէրին
հապտըգլարընա գաթիէն սողըու
տէյիլէմէզ։

ԳԱՍԱՐԱՆԻ ԼԱՂՎԷ

Պուլկարիանըն մէճիսի մէպու-
սանըն լաղվընա տայիր Ֆէլա-
Բըննա հաղըթլէրի պիր իշքազ
իմպալմըլ տըր, վէ մէճիսի մէզ-
քիւրին հենի աղալարըն ինթիսապ-
լարը Ապրիլ 11տէ իճրա օլընաճագ
տըր։

Շայխաթա կէօրէ, ապրիլ 25տէ
տախի հենի ինթիսապ օլընա-
ճագ մէպուլար մէճիսէ չաղըրը-
լուպ, մալիյէ վէ իսթիգրալ մէսէ-
լէլէրիննտէն սօլայը միւզէքէրէ
իտէճէլէր։

— Պուլկարիատա միւթմէքին
իսլամլարըն հաճըլըպ կիթմէլէ-
րին պու սէնէ իշիւն հիւքիւմէթ
մէնն իթմիշ տիր։ Պուլտան էվվէ
կիթմիշ օլանլար կէրի կէլմէլէրին-
տէ, 10 կիւն գարանթինա պէլէ-
յէճէլէր։

— Պուլկարիանըն Սթանպուլ ա-
ճէնթի Մ. Մարգօֆ մէմուրի-
յէթինտէն իսթիֆա իթմիշ, վէ
իսթիֆաը գապուլ օլընտրագ հէ-
րինէ սապըզ հարպիյէ նաղըրը ժէ-
նէրալ Բէթլուֆ թային օլընմըլ
օլտըղընա տայիր կաղէթալարըն
վէրտիքլէրի հալմաթիս էսասըզ օ-
լուպ, Մ. Մարգօֆ էլան մէմուրի-
յէթինտէ տէվամ իթմէքտէ տիր։

— Եսհուտիլէրին Բասկալիա
պայրամը հաղըն օլմագ մինասի-
պէթլէ մէզքիւր ճէօմաթըն ֆու-
գարալարընա վէրիլմէք իւզըէ Սօ-
ֆիա պէլէտիյէսի 1000 ֆրանգ ի-
անէ թախսիս իթմիշ տիր։

— Իսթիյաթ իշիւն թէէլիւր օ-
լընմըլ օլան մէմուրլարըն ալըգ-
լարը ճիւմաա կիւնիւ թէմամէն
էօտէնտի։

— Թիւրքիանըն տիւլուը ու-
մուրի նէղարէթի Շարգ Բուճէլի
իշիւն քէնտիսինէ էօտէնմէսի լա-
ղըմ կէլէն ագճէյի Պուլկարիա հիւ-
քիւմէթինտէն թալէպ իթմիշ տիր։

— Սօֆիատա Մաքէթնիալը-
լար բաղար կիւնիւ իշիւն միթինկ
թէճէմմիւ օլընաճաղընը իլան իթ-
տիլէր։

— Պալլըգ պէլէտիյէսի պիր մու-
հէնտիս վէ պիր սօթթօր իսթէ-
մէքտէ տիր։ Պինաէն ալէյհ լիյա-
գաթը օլան զաթլար էլէր մէզ-
քիւր գասապայա կիթմէք իսթէր-
լէր իսէ շահատէթնամէլէրին մա-
հէլին պէլէտիյէ ընիսինէ թաղ-
տիմ իթմէլի տիրէր։

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻՅԷ

Տաղապուլըղը վէ միւրթէքիւ-
լիկի իլէ մարուֆ օլան իրքիֆա-
զըն մուհարրիւրի արնալուտ Եու-
սուֆ զայրը պուլտան սօնրա
Պուլկարիատա քէնտի շօրօլօրա-
րընը հուտաճագ քիմսէ գալմամըլ
օլտըղընա գանարագ, Նիհայէթ
Սօֆիատան բալասընը թօրլայուպ
Սթանպուլնաղլիսանէ իթմիշ տիր։
Պաղը ընվայէթէ կէօրէ Սուլթան
Ալպանիատաքի Արնապուտարը տվ-
լամագ իշիւն Եուսուֆը ալէթ իթ-
մէք Նիյէթիլէ հանընա չաղըրմըլ
տըր։

— Իմբէրաթօր վիլհէլմին Սուլ-
թանա կէօնտէրտիլի հէտիլէր
Սթանպուլա հէթիշտիլէր։ պուլար
էն էյի ճընտան 6 աթ վէ 6 քէօ-
բէք տիր։

— Սուլթան տախի Աստրիա
Իմբէրաթօրընա 14 ընյա թիֆթիք
քէշիլէր հէտիլէ իթմիշ։

— Եուսուֆիսթանըն մէճիսի մէ-
պուսանը գրալըն պիր նուլթըր ի-
լէ ալըմըլ տըր։ գրալ նուլթըր-
տա մէմալիքին թէլաղզըսը իշիւն
հենի թէշքիւլաթ ճէտվէլէրի մէ-
պուսարըն միւզէքէրէսինէ իհալէ
իտիլէճէկիւրի պէյան իթմիշ։ վէ
կիւրիտ մէսէլէսընին հաղընտան վէ
Բըննա Եօրիլինին թայիննտէն սօ-
լայը ալէվիլէթէրէ թէշէքիւլաթ
պէյան էյլէմիշ տիր։

— Պու սըրա Ալմանիատա ճա-
լիպի տըգգաթ պիր գըրիզ վար
տըր։ Իմբէրաթօր օրտույա 33
պին քիշիլիք հենի պիր գուվվէթ
իլալէ օլընմասընը թէքլէթ իթմիշ
օլմալիլէ, մէսէլէ մէճիսի մէպու-
սանըն ընիլինէ իհալէ օլընմըլ տըր։
Մէճիսին էքսէրիյէթի իլալէ օլը-
նաճագ գուվվէթին 1,600տէն զի-
յալտէ օլմամասընը թալէպ իթմի-
կինաէն, Իմբէրաթօր վէ մէպու-
լար պէյիննտէն իսթիլաթը էֆ-
քիար հուսուլա կէլմիշ տիր։ վէ
կաղէթալարըն պէյանընա կէօրէ,
Իմբէրաթօր մէճիսի տաղըտուպ
հենի մէպուսան ինթիսապընա
թէշէպալիս իտէճէք իթմիշ։

— Պու սըրա Ֆրանսա մէպու-
լարը տախի հարպ գուվվէթլէրինի
արթըրմագ իշիւն միւճալէլէ իթ-
մէքտէ տիրէր։ էվվէլէր կիւն
պահրիյէ նաղըրը գամարատա տէ-
տի քի Ֆրանսանըն տէնիզ գուվ-
վէթի ինկիլթէրանըն գուվվէթի
գատար օլմագ։ ֆաղաթ պիր
թէքրար տիւլմանա գարչը վաթա-
նը վէ Ֆրանսանըն հասիլէթինի
մուհաֆաղա իտէճէք գատար տէ-
նիզճէ գուվվէթիմիլի արթըրմա-
լըլըլ։

Նաղըրըն պու թէքլիֆի մէ-
պուսար թարաֆընտան տախի
թաստիք օլընտը վէ օնլարտան
պաղըսը տէտիքի պիլիմ տէնիզճէ
գուվվէթիմիլ ինկիլիզլէրին գուվ-
վէթինտէն նօգսան օլտըղը կիպի,
իւշ միւթմէքիլ տէվլէթլէրին

(Ալմանիա, Աստրիա վէ իթալիա)
տէնիզ գուվվէթինտէն տախի
նօգսան տըր, պինայէն ալէյհ
գուվվէթիմիլի արթըրմագ չա-
ղըլմալըլը, էհալի տախի հէր
ճիհէթճէ պիլէ հարտըմ իտէճէք
տիր։ Պու մէսէլէ էլան հալլ օլը-
նաճագ վէ նէթիճէսի նէտէ գա-
լաճագը տահա պէյան տէկիլ տիր։

— Բուսիատա պուլընտն մուհա-
ճիր էրմէնիլէրին մէմէքէթլէրինէ
ալտէթ մտուպ, միւլք ու խանէ-
լէրինէ սահիպ օլապիլմէլէրի իշիւն
թիւրք հիւքիւմէթինտէն սուհու-
լէթ կէօսթլէրիլմէսի պուլընտա
Սթանպուլաքի Բուս էյլիսի հէ-
նիտէն պիր նօթա վէրմիշ տիր։

— Իթալիանըն պահրիյէ նաղը-
րը Գանէվարօ մէճիստէ պէյան
իթմիքի Չին մէսէլէսինտէ ի-
թալիանըն թէշէպալիսաթը ֆա-
տէլի սէմէրէ հասըլ իտէճէք վէ
ճէպր իսթիմալ իթմէքսիլին մէսէ-
լէ հալլ օլընաճագ տըր։

— Ճիտտէտէ փետրվար 11 տէն
մարտ 5է գատար հուսուլըճագ
իսաթիլաղընտան 21 ընիլի էօլ-
միւշ։

— Պուտա-Բէշթտէն Թաւնա
վէրիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ,
Մաճարիսթան էհալիսինտէն օլուպ
տէ Բուճէն, Սըրպ, Սլավ վէ սա-
յիր միլլէթլէրէ մէնսուպ օլան ճէ-
մաաթլար Մաճար հիւքիւմէթինին
թէշէպիլաթընա գարչը թէճէմմիւ
օլընտագ թէլէրքի սիլահ գօնֆէ-
րանսընա՝ րօթթէթ իթմէք Նիյէ-
թինտէ իմիշլէր։

— Նիւ-Եօրքտա օթէլ «Վինցօր»
տան հարիգ գուհուր իտուպ 40
տագիգա գարֆընտա պիւթիւն
պինա քիւլ օլմուշ վէ տէրուինտէ
25 ընիլի սաղ Շաղ էանմըլար
տըր, պաղգա պիր չօգ քիշի տա-
խի հարիլէնմիւշ։

— Գահրէտէն ալընան պիր թէ-
լէկրաֆա պինաէն, Սուտանըն
«Պէյաղ Նիւ» թապիր օլընան
ճիհէթինտէ խալէֆէնին ասքէրլէ-
րինտէն չօղլարը պըրագուպ գաչ-
մըլար տըր։

— Լուտիքալուան Բուճէլին
պէյանընա կէօրէ, Սթանպուլտան
Քէօստէնճէյէ տէնիզ ալթընտան
հարըլաճագ օլան թէլէկրաֆ
խաթթընըն ինչասը պու սէնէ պաչ-
լայաճագ ըմըլ։

— Պիր գաչ ալ մուգատտէմ
Սուլթանըն հալլէրլէրինտէն Ղանի
պէյ ընիլիլ մուհալէպէճի տիւ-
քէանընտա գաթլ իտուպ գաչ-
մըլ օլան Հաֆըզ Բաշար էլէ
կէշիլմէք իշիւն, գաթլիլ պուլուպ
հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտինէ 500
լիւրա վէրիլէճէկիւրի հիւքիւմէթ
ճէրիտէլէրտէ ընսմէն իլան իթ-
տիրմիշ տիր։

— Տիմիթթաւտան (Էտիլնէ վի-
լայէթի) կէլէն պիր Եօլճընըն պէ-
յանընա կէօրէ, մէզքիւր գասա-
պանըն էրմէնի քիլիսէսինէ՝ կիճէ
վաղթը՝ 4-5 թիւրք տօքէրլէր
կիրէրէք, հէր նէքի պուլուրլար
իսէ ալուպ կէօթիւրիլէր։ Ֆա-

գաթ ասքէրլէրտէն պիրի գալպէն
րահաթսըզ գալուրագ, իշի գօ-
մանտան իսպար իտէր։ պու ի-
սէ վա գուտթըն էհալիտէ չույու-
պուլմամտը իշիւն, խաֆիլին միւ-
լլէթտաշարըմըգտան պիրինի չա-
ղըրուպ, չաղըմըլ օլան էհալարը
թէսլիմ իթմիշ տիր։

Ի Խ Թ Ա Ր

Կաղէթամըզ գապուլ իթմիշ օլան
գաթլար ապօնէ պէտէլաթը քէշին օլ-
տըղընը ունսթմամալը աըրլար։
Միւշթէրլէրինի խօշնու իթմէք
իշիւն կաղէթամըզ ապօնէ հաղըլուպ
ալ իսթիֆատէ իտէն գահվէճիլէր էլէր
մարտ 15-ինէ գատար ապօնէ պէտէլի-
նի էօտէմէզլէր իսէ պիլ տէ օնլարա
կաղէթա էօլլաճալաճալը։

ԱԶԴ

Ս. Թ. Տ. Պօրաճիլի նոր գեղարան
մը բացած է «Չար Պօրիս» փո-
ղոցը Կ. Սթիլիօֆի կալուածին
մէջ, Գեղարանը պէտք ունի օգ-
նական զեղարարքի մը և աշակերտի
մը։

ՆՈՐ

ԵՐԳԱՐԱՆ
ԿԱՍ
ՄՐՄՈՒՆՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Կը ճախուշի «Իրաւունք» ի խմ.
բազրաստունը։

ԳԻՆ 1 Ֆրանգ

Բացուած է բաժանուղադրութիւն

ՀԱՅԵԼԻ

Աղագային և Ջաւելտական
Շարաթահանգէսի

Գ. Տարի

Պուլկարիոյ համար տարեկան
10, վեցամսեան 5 ֆրանք. Արտա-
սահման 12, վեցամսեան 6 ֆրանք.
Հասցէ. ՏԻՐԱՆ ՓԱՓԱԶԱՆ
Ռիւ Տալիսան Գ. Ստեփան
(Պուլկարի) Վառնա

ԱԶԴ

Եկեղեցական և Աղագային երգերու
ծանօթ՝ Երաժշտ Դասատու մը, որ
միանգամայն Աղագային եւ Եկեղեցական
Պատմութեանց, եւ կրօնի դասեր կա-
րող է ստանձնել, պատրաստ է. Պուլ-
կարիոյ եւ Ռուսիոյ Աղագային վար-
ժարանաց միոյն մէջ գոհացուցիչ պայ-
մաններով պաշտօն մը ընդունիլ։
Փափաքողները պէտք է դիմեն ի-
րաւունքի խմբագրատունը։

Отговорникъ Ю. Н. Покаревъ
Печатница "Взаимность" — Вера